

Het heiligenboek

Heiligen aan het woord (18). Anselmus van Canterbury *Tom Zwaenepoel*

Anselmus wordt in 1033 in Aosta geboren uit een Lombardisch adellijk geslacht. Als hij vijftien jaar oud is, wil hij intreden in een klooster. Zijn vader heeft voor hem echter een politieke loopbaan weggelegd. Op 23-jarige leeftijd trekt Anselmus over de Alpen naar Bourgondië en vervolgens naar Normandië. In 1060 kiest hij voor de benedictijnenabdij van Bec omwille van zijn beroemde theologenschool. Hier is hij actief als prior, hoofd van de abdijschool en abt. In 1093 wordt hij benoemd tot aartsbischop van Canterbury. Zijn hervormingsdrang en onvermoeide inzet voor de vrijheid van de Kerk tegenover de Engelse koning leiden tot conflicten en twee verbanningen. Tijdens zijn ballingschap schrijft hij ongestoord boeken, waaronder *Cur Deus homo* (Waarom God mens werd) en een studie over Jezus' menswording en kruisiging als weg van verzoening voor de zonden van de wereld. Wanneer Hendrik I in 1100 koning wordt, kan Anselmus terugkeren naar Canterbury. Controversen met deze vorst leiden echter tot nieuwe verbanningen (1103-1106). Na zijn terugkeer wijdt Anselmus zich aan zijn bisdom en zijn studies. Hij sterft in 1109. Zijn graf bevindt zich in de kathedraal van Canterbury.

Anselmus is een begenadigd opvoeder. Voor hem berust een goede opvoeding niet op tucht en straf, maar op liefde en respect. Daarom is het volgens hem zo belangrijk dat opvoeders en leerkrachten hun goedheid en welwillendheid aan hun leerlingen kenbaar maken. Hij bevestigt dat je datgene wat je aan anderen geeft, in tienvoud terugkrijgt. Het fundament van opvoeden – in het gezin of in schoolverband – is allereerst een wederzijds vertrouwen. Een schoolopvoeding werpt haar beste vruchten af als er tussen volwassenen en jongeren een vertrouwensband bestaat. Anselmus wijst ook op de betekenis van geduld, liefhebbende belangstelling en persoonlijke binding met de leerlingen.

Anselmus wordt algemeen beschouwd als een van de grootste middeleeuwse theologen en de 'vader van de scholastiek', dat is het ordenen van de leer van de Kerk in een streng systeem. Door rationele argumenten te verzamelen, tegenover elkaar te plaatsen en af te wegen wordt de 'correctheid' van het geloof zichtbaar. Als monnik en mysticus beleeft Anselmus het kloosterleven als hoogste levensvorm, als een 'paradijs in dit leven'. In zijn geschriften verdedigt hij het geloof door redenering en beklemtoont

hij de kracht van het verstand. Zijn stelling luidt: *credo ut intelligam, fides quaerens intellectum* (Ik geloof om te begrijpen, het geloof verwijdt het verstand). Het geloof leidt tot nieuw inzicht, het opent de ogen van de mens zodat die de werkelijkheid kan zien zoals ze is. Anselmus roept op om te geloven met verstand en onze verlangens te vertrouwen. Zo schrijft hij in *Proslogion* (1): „Ik tracht niet te begrijpen om te geloven, maar ik geloof om te begrijpen. Want ook dit geloof ik: als ik niet eerst geloof, zal ik nooit begrijpen.”

Anselmus wil de zoekende mens niet ontmoedigen, maar veel meer aanmoedigen omdat hij niet alleen is met zijn verlangen naar een diepere liefde. „Wat moet je aan een mens antwoorden, die – omdat hij niet weet hoe het gebeurt – beweert dat het noodzakelijke onmogelijk is?“, vraagt hij zich af in *Cur Deus homo* (1, 25). Zijn geschriften bevatten ook poëtische omschrijvingen van diepmenselijke gevoelens en verlangens. Hij benadert de mens in de diepste kern van zijn eigen 'zijn' en geeft aan de inhoud een meerwaarde die vooral berust op het geloof en de relatie met de Schepper van hemel en aarde. In enkele teksten treedt hij als een dichter op, die het onbegrijpelijke begrijpbaar maakt en giet

in eigentijdse verwoordingen. Voorbeelden zijn: „Moge ik jou vol verlangen zoeken, moge ik zoekend naar jou verlangen. Moge ik jou beminnend vinden, moge ik jou in het vinden beminnen” (*Proslogion*, 1). „Hoe zou ik jou ooit kunnen vergeten? Hoe zou ik de gedachtenis aan mijn vriend uit mij kunnen verwijderen? Hij staat in mijn hart geprent als een zegel in was” (Brief aan Gondulphus).

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

25 oktober, 23.40 uur, Canvas. In de serie *De uil van Athena* de bekroonde Italiaanse documentaire *Il Castello* uit 2011: het-leven-zoals-het-is op de internationale luchthaven Malpensa in Milaan, die meer weg heeft van een zwaar-bewaakt fort.

26 oktober, 14.50 uur, VRT één. Aflevering 1 van de vierdelige miniserie *Titanic*, het verhaal van de ondergang van het legendarische cruiseschip, precies honderd jaar geleden.

27 oktober, 14 uur, Canvas. *The Band's Visit*, Israëlische komedie uit 2007. Het door geldgebrek geplaagde orkest van het politiekorps van Alexandrië reist voor een cultureel evenement van Egypte naar Israël. Noodgedwongen brengt het gezelschap de nacht door in het woestijndorpje. Het wordt een bijzondere belevenis.

28 oktober, 22.05 uur, VRT één. Filmfestival Gent en één presenteren *007 in concert*. Vlaams talent zingt James Bond. Vlaamse sterren brengen samen met het Brussels Philharmonic onder leiding van Dirk Brossé legendarische Bond-songs in een bijzondere uitvoering.

De vrome kudde

Echt gebeurd

Ingezonden door Guido Verbruggen

Op de scheurkalender staat in vette letters de heilige van de dag vermeld. Onze kleinzoon Seppe, leerling in het tweede studiejaar, leest de naam van de heilige en zegt:

– Guido van Anderlecht. Opa, die heeft dezelfde naam als jij!

Ik antwoord:

– Inderdaad en wat is die Guido van Anderlecht voor iemand, denk jij?

Waarop Seppe blij:

– Dat is zeker een voetballer hé, opa!

Luchtdoop

Ingezonden door Jan Umans

Jef heeft net een luchtdoop achter de rug en drukt de piloot de hand:

– Hartelijk bedankt voor beide vluchten.

– Hoezo? Er was er toch maar één?

– Nee twee: mijn eerste en mijn laatste.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

lingerie korte aantekening		hoofddeksel staal		telefonisch bericht		snavel verdieping		schengerei plaats in Frankrijk
	3			studenten-eetzaal onbegroeid				5
steunpilaar bamboe-beer								
			1	klooster-overste deel v.e. mond				met genoegen
deel v.e. oog dopheide			wier sigaretten-papier			landbouw-werktuig schouder-doek		
		6					bloem	
opstootje deel van Oostenrijk				autogas		bosweg schadelijke stof		7
					8	smerig		
heerlijk		Griekse letter						
			2		stadium		4	

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: MELKFLES

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---